

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส้มโอทองดีบ้านแท่น

ทะเบียนเลขที่ สช 63100138

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอทองดีบ้านแท่น คำขอเลขที่ 62100209
ทะเบียนเลขที่ สช 63100138 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 20 มิถุนายน 2562

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. 2563

น. หจ

(นายทศพล ทังสุบุตร)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส้มโอบ้านแท่น

- (1) เลขที่คำขอ 62100209 ทะเบียนเลขที่ สช 63100138
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 20 มิถุนายน 2562 วันที่ขึ้นทะเบียน 20 มิถุนายน 2562
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดชัยภูมิ
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ 36000
- (4) รายการสินค้า ส้มโอ

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ส้มโอบ้านแท่น (Thong Dee Ban Thaen Pomelo และ/หรือ Som-O Thong Dee Ban Thaen) หมายถึง ส้มโอพันธุ์ทองดี ผลมีลักษณะกลมแบน เปลือกค่อนข้างบาง เนื้อกึ่งสีขาวอมชมพู เนื้อฉ่ำไม่แฉะ รสชาติกลมกล่อมหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า ปลูกในเขตพื้นที่อำเภอบ้านแท่น ของจังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ส้มโอ : พันธุ์ทองดี

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- ผล ผลกลมแบน ก้านผลปานเล็กน้อย ขนาดเส้นรอบผลตั้งแต่ 15 – 20 นิ้ว น้ำหนักผลอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.2 กิโลกรัม
- เปลือกผิว ผิวเรียบ สีเขียวอมเหลือง ต่อม้าน้ำมันละเอียด เมื่อแก่จัดเปลือกผิวค่อนข้างบาง เปลือกด้านในมีสีขาวและสีชมพู
- เนื้อ เนื้อสีขาวอมชมพูอยู่ในลักษณะเบียดกันแน่นไม่แตกแกะออกง่าย กึ่งนิ่มเป็นเงา
- รสชาติ หวานอมเปรี้ยว มีน้ำมากแต่ไม่แฉะ ไม่มีรสขมและรสซ่า

(3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวานอยู่ในช่วง 10 - 12 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) ปลูกได้ทั้งพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน พื้นที่ลุ่มควรปลูกแบบยกร่อง พื้นที่ดอนสามารถปลูกแบบพื้นราบโดยทำเป็นคูสูงประมาณ 30 - 50 เซนติเมตร เพื่อการระบายน้ำในหน้าฝน

(2) เตรียมหลุมปลูก ขุดหลุมกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร ลึก 30 เซนติเมตร จัดวางแนวปลูกระยะ 6 x 6 เมตร ใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกผสมดินรอกันหลุมก่อนปลูก หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

(3) กิ่งพันธุ์ส้มโอทองดีบ้านแท่นต้องมาจากต้นพันธุ์ที่ปลูกในพื้นที่ตำบลบ้านแท่น ตำบลสามสวน ตำบลสระพัง ตำบลบ้านเต่า ตำบลหนองคู ในอำเภอบ้านแท่น

(4) นำกิ่งตอนหรือกิ่งชำที่ได้จากต้นพันธุ์ใส่ในหลุมปลูก กลบดินรอบโคนให้สูงประมาณ 1 นิ้ว คล้ายกระทะคว่ำ ดอกไม้หลักเพื่อยึดลำต้นให้แน่น

(5) สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี ฤดูที่เหมาะสม คือ ช่วงฤดูฝนหรือช่วงปลายฝนต้นหนาว

(6) การตัดแต่งกิ่ง เมื่อต้นส้มโอ อายุ 3 - 4 ปี ควรตัดแต่งกิ่งส้มโอเพื่อจัดทรงพุ่ม ให้ส่วนยอดโปร่ง แสงแดดส่องเข้าถึงภายในพุ่ม ควรทาแผลด้วยปูนแดง ปูนขาว หรือสีน้ำมัน แล้วฉีดยาป้องกันเชื้อรา และใส่ปุ๋ยบำรุงต้น

(7) การให้น้ำและใส่ปุ๋ย ตามระยะพัฒนาการและความต้องการของพืช เมื่อออกดอกควรรดให้น้ำหลังช่อดอกติดผลแล้วให้น้ำสม่ำเสมอ

การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเก็บผลผลิตที่เหมาะสม คือ หลังช่อดอกส้มโอติดผลแล้ว 7 - 8 เดือนหรือ ช่วงเดือนกรกฎาคม - เดือนกันยายน สังเกตต่อมน้ำมันบนผิวผลส้มโอจะขยายเป็นเม็ดโตและห่าง หรือ ผิวเปลือกส้มโอมีสีเขียวอมเหลือง หลังเก็บเกี่ยวถ้านำผลส้มโอมาฝั้วไว้ 1 - 3 วัน รสชาติจะดีขึ้นและแกะเนื้อง่าย

(2) วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้กรรไกรตัดก้านขั้วผล หรืออุปกรณ์เก็บเกี่ยวที่เหมาะสมซึ่งสามารถป้องกันผลกระแทกพื้น เก็บใส่ภาชนะที่สะอาด

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ ฉลาก หรือหีบห่อให้ประกอบด้วยคำว่า “ส้มโอทองดีบ้านแท่น” และ/หรือ “Thong Dee Ban Thaen Pomelo” และ/หรือ “Som-O Thong Dee Ban Thaen”

(2) ให้ระบุชื่อ ที่อยู่ ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่สามารถติดต่อได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอบ้านแท่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดชัยภูมิ ระหว่างละติจูดที่ 16 องศา 22 ลิปดาเหนือ ลองจิจูดที่ 102 องศา 20 ลิปดาตะวันออก สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง บางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม มีลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 240 เมตร สภาพดินเป็นกลุ่มดินร่วนปนทราย บางแห่งเป็นดินเหนียวปนทราย มีก้อนปูนและเศษหินปะปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย

(pH 5.5 – 6.5) จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินโคราช มีลำน้ำไหลผ่านคือ ลำน้ำเชิญ ลำน้ำห้วยหมาตาย ลำน้ำห้วยรัง และคลองชลประทานที่ใช้ส่งน้ำมาจากอ่างเก็บน้ำบ้านเพชร อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เกษตรกรใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำบ้านเพชรในการให้น้ำต้นส้มโอ ทำให้ได้รับธาตุอาหารและประโยชน์หลากหลายชนิด ส่งผลให้ "ส้มโอทองดีบ้านแท่น มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ เนื้อกึ่งสีขาวอมชมพู รสชาติกลมกล่อมหวานอมเปรี้ยว เนื้อฉ่ำ ไม่แฉะ ไม่มีรสขมและรสซ่า"

ลักษณะภูมิอากาศ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม แบ่งเป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม – เดือนมิถุนายน อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 38.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 40.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน ฤดูฝน อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคม - เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนต่อปีเฉลี่ย 940.934 – 1067.57 มิลลิเมตร ฤดูหนาว อยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – เดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 11.9 องศาเซลเซียส นอกจากนี้พื้นที่อำเภอ บ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ยังมีป่าละเมาะทั่วไป และป่าโปร่ง ภูเขาสำคัญ คือ ภูเม็ง อยู่ทางทิศตะวันออก และภูตะเภา อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้อุณหภูมิต่ำกว่าพื้นที่โดยรอบ อากาศเย็นและเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตของส้มโอ ส่งผลให้เปลือกผิวของส้มโอทองดีบ้านแท่น มีผิวเรียบ สีเขียวอมเหลือง ต่อม น้ำมันละเอียดย เมื่อแก่จัดเปลือกผิวค่อนข้างบาง เปลือกด้านในสีขาวและชมพู

ประวัติความเป็นมา

ส้มโอทองดีบ้านแท่น เริ่มมีการเพาะปลูกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 โดยนายบุญมี นามวงศ์ ได้เดินทางไปดูงานที่สวนส้มโอ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พร้อมซื้อกิ่งพันธุ์ส้มโอทองดี มาปลูกบนที่ดินของตัวเอง ในหมู่บ้านหนองผักหลอด อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นที่ราบสูง บางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำชลประทานไหลผ่าน ผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์ ส้มโอทองดีมีการปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศของพื้นที่ จนมีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว เนื้อกึ่งสีขาวอมชมพู รสชาติกลมกล่อม หวานอมเปรี้ยว เนื้อฉ่ำ ไม่แฉะ ไม่มีรสขมและรสซ่า จึงมีการขยายพันธุ์ปลูกกันแพร่หลายมากขึ้น ทำให้จังหวัดชัยภูมิ เป็นพื้นที่ผลิตส้มโอที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกษตรกรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอทองดีบ้านแท่น ผลิตส้มโอที่มีคุณภาพดี ตรงตามที่ต้องการและสามารถส่งออกได้ มีการจัดตั้งโรงเรียนปลูกส้มโอขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคในการผลิตส้มโอ มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม ผลผลิตที่ได้มีมาตรฐานเป็นที่นิยมของผู้บริโภค และมีการจัดงาน "เทศกาลส้มโอหวานบ้านแท่น" ในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อประกวดและจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร รวมถึงส่งเสริมการขายส้มโอที่มีคุณภาพให้คนทั่วไปได้รู้จักส้มโอทองดีบ้านแท่นมากยิ่งขึ้น

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกส้มโอทองดีบ้านแท่น ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านแท่น ของจังหวัดชัยภูมิ รายละเอียดปรากฏตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

(1) ส้มโอทองดีบ้านแท่น ต้องผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น

(2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตส้มโอทองดีบ้านแท่น รวมทั้งต้องมีเอกสารหรือหลักฐานกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

(1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอทองดีบ้านแท่น

(2) ผู้ขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอทองดีบ้านแท่น

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ส้มโอทองดีบ้านแท่น

ขอบเขตพื้นที่การปลูกส้มโอทองดีบ้านแท่น ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านแท่น ของจังหวัดชัยภูมิ